

Stichting Boerderijfonds
KvK 77260228
bureau@boerderijfonds.nl
06 57243416 (di- en do-ochtend)
06 57812845 (wo-ochtend)
www.boerderijfonds.nl

JAARVERSLAG 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Doel en organisatie	5
Activiteiten	7
Aanvraagronde 2025 en beoordeling informatievoorziening en kennisdeling	10
Communicatie en publiciteit	10
Netwerk	11
Gerealiseerde projecten en voortgang	13
Bestuur	13

Foto omslag

Museumboerderij Welgelegen, Stichting De Cromme Leeck

Foto's projecten

Stichting De Cromme Leeck, Stichting Stadsboerderij Vredebest,
mw. Klamer, dhr. Lassche, familie Lambregts,
familie Koekkoek, dhr. Bech, dhr. Aalbers
dhr. Liet, Stichting Kinderopvang West-Friesland, dhr. Bomhof,
mw. Smeets, Zeelandlodges.

Voorwoord

In juli 2025 is Ton Peters, grondlegger en voorzitter van het Boerderijfonds vanaf het begin, overleden. Het verlies van zijn enthousiasme en bezieling drukte een stempel op dit jaar. Met een beperkt bestuur zijn het werk en de missie van het Boerderijfonds verder voortgezet.

In het begin van 2025 was er onzekerheid over de continuïteit van overheidsbijdragen voor het fonds. Het Boerderijfonds heeft haar ambities opnieuw verwoord en gesprekken gevoerd met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het Ministerie van LNV en het Ministerie van BZK. Ook met de provincies Gelderland en Groningen zijn bijeenkomsten geweest om te verkennen waar de ambities en doelen van het Boerderijfonds aansluiten bij die van de provincie. In juni kwam het verheugende bericht dat het Ministerie van OCW 2,5 miljoen euro heeft gereserveerd om continuering van de activiteiten van het Boerderijfonds mogelijk te maken. Ook is in opdracht van het Ministerie van OCW een externe evaluatie van het Boerderijfonds uitgevoerd. De uitkomsten daarvan waren positief: het Boerderijfonds werd beoordeeld als doeltreffend en doelmatig. Ook de laagdrempeligheid, de voorbeeldwerking van de projecten en de verspreiding van kennis werden genoemd. Dat inspireert ons om ook de komende jaren daarmee verder te gaan.

Maar liefst zeven herbestemmingsprojecten zijn in 2025 gehonoreerd. Daarbij waren originele nieuwe functies, zoals de transformatie van een boerderij tot sport- en trainingsfaciliteit, tot ruimte voor stuntworkshops, en tot museumboerderij, waarbij het originele interieur door 'suspended decay' voor bezoekers behouden en zichtbaar blijft.

De toenemende belangstelling voor en bekendheid van het Boerderijfonds en de reservering van middelen maken dat we met vertrouwen het werk in 2026 voortzetten.

Ton Peters- in memoriam

Vanaf 2016 was Ton voorzitter van het bestuur van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland en vanaf 2020 voorzitter van het bestuur van de stichting Boerderijenfonds.

We verliezen in Ton een bijzonder mens: deskundig, scherp, maar altijd plezierig en hartelijk. Zijn rol als voorzitter van beide stichtingen en als gespreksleider tijdens de vele bijeenkomsten over het agrarisch erfgoed, speelde hij met verve. Altijd met een helder doel voor ogen.

Voor het gebouwd agrarisch erfgoed is Ton van grote betekenis, alleen al als bedenker en oprichter van het Boerderijenfonds, een instrument dat in een paar jaar tijd prachtige herbestemmingsprojecten heeft weten te ondersteunen. Zijn kijk op hoe het platteland – de countryside, zoals hij dat noemde – zich zou kunnen ontwikkelen en hoe het overheidsbeleid daar de mogelijkheden voor zou moeten scheppen, hebben een zekere trend in gang gezet. Voor de in AEN verzamelde boerderijenstichtingen en voor het Boerderijenfonds vormen Ton's inzichten een belangrijk richtsnoer.

Ton is overleden op 7 juli 2025.

We missen Ton.

Doel en organisatie

Boerderijenfonds

In 2020 ging het Boerderijenfonds van start als stimuleringsfonds voor herbestemming, restauratie en verduurzaming van agrarisch erfgoed. Het is een initiatief van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN). Het Ministerie van OCW maakte de start van het Boerderijenfonds mogelijk met een bijdrage van 5 miljoen euro voor de periode 2020-2023. Met dit budget werden 25 projecten ondersteund. Voor de periode tot en met 2025 heeft het Boerderijenfonds van het Ministerie van OCW aanvullend 2 miljoen euro gekregen voor 8 tot 10 herbestemmingsprojecten. Deze middelen zijn ingezet in de aanvraagronde van 2024 en 2025. In 2020 ging het Boerderijenfonds van start als stimuleringsfonds voor herbestemming, restauratie en verduurzaming van agrarisch erfgoed. Het is een initiatief van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN). Het Ministerie van OCW maakte de start van het Boerderijenfonds mogelijk met een bijdrage van 5 miljoen euro voor de periode 2020-2023. Met dit budget werden 25 projecten ondersteund. Voor de periode tot en met 2025 heeft het Boerderijenfonds van het Ministerie van OCW aanvullend 2 miljoen euro gekregen voor 8 tot 10 herbestemmingsprojecten. Deze middelen zijn ingezet in de aanvraagronde van 2024 en 2025.

Missie en doelstelling

De missie van het fonds is het stimuleren van het behoud en gebruik van agrarisch erfgoed ter bevordering van een toekomstbestendig platteland. De doelstelling van het fonds is tweeledig:

1. Immateriële en materiële ondersteuning bij het realiseren van herbestemmingsprojecten van agrarisch erfgoed. De ondersteuning is bedoeld voor projecten die nadrukkelijk een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het platteland en die van meerwaarde zijn voor de eigen leefomgeving.
2. Kennisontwikkeling en -verspreiding voornamelijk gericht op eigenaren, adviseurs en overheden. De praktijkervaring die is opgedaan in de gerealiseerde projecten wordt belicht tegen de achtergrond van de voor de plattelandsontwikkeling relevante thema's.

Organisatie

Het Boerderijfonds is een stichting volgens het bestuursmodel en volgt daarbij de richtlijnen van de Governance Code Cultuur. Het bestuur vormt deels een personele unie met het dagelijks bestuur van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN).

Tot 2023 was AEN de ontvanger van de door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), namens het Ministerie van OCW toegekende subsidie voor die periode. In 2024 heeft het Boerderijfonds een eigen rekening courant gekregen bij het Nationaal Restauratiefonds (NRF) waarop de door het Ministerie van OCW toegekende middelen gereserveerd zijn. Met het NRF is een samenwerkingsovereenkomst overeengekomen; het NRF verzorgt voor het Boerderijfonds de uitbetalingen.

De uitvoering van de activiteiten van het Boerderijfonds vindt plaats door een klein bureau. In 2025 had dit bureau de omvang van 0,4 fte: 8 uur per week voor de directeur en 8 uur voor de secretaris. De functie van directeur wordt vervuld door Haedewych van Kampen; Marieke van Bommel is secretaris. Het fonds heeft geen kantoor en werkt op uurbasis vanuit eigen werkruimte. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de directeur zijn vastgelegd in een directiestatuut.

De aanvragen worden beoordeeld door een beoordelingscommissie waarin een breed scala aan expertises is vertegenwoordigd: ruimtelijke ordening, landschap, erfgoed, financiën, verduurzaming en vastgoed- en gebiedsontwikkeling. De beoordelingscommissie is onafhankelijk in de uitvoering van haar taak. De werkwijze en procedure met betrekking tot de beoordeling van aanvragen door de beoordelingscommissie zijn vastgelegd in een reglement dat door de commissieleden is ondertekend.

In 2025 zijn Peter Bouwman en Lotte Zaaijer als leden van de beoordelingscommissie vertrokken omdat hun termijn verlopen was. Ze zijn opgevolgd door Pieter Baars en Marieke van den Dungen.

De mensen

Beoordelingscommissie	Bestuur	Bureau
Pieter Baars	Ton Peters †	Haedewych van Kampen (directeur)
Annerie van Daatselaar	Ewoud van Arkel (voorzitter)	Marieke van Bommel (secretaris)
Theo Hoek	Lilian Thijssen (penningmeester)	
Tom Temmink	Jan de Jong (secretaris)	

Activiteiten 2025

Aanvraagronde 2025 en beoordeling

De deadline voor het indienen van aanvragen was 1 september 2025. Er werden veel aanvragen ingediend, waarvan er 13 zijn doorgeleid naar de beoordelingscommissie. In totaal werd voor iets meer dan € 2 miljoen aangevraagd.

De commissievergadering vond plaats op 27 oktober in Amersfoort. De commissie beoordeelde zeven aanvragen positief voor honorering, voor een totaalbedrag van € 1.172.640. Deze beoordeling is door het bestuur overgenomen.

Van de gehonoreerde aanvragen bevonden zich twee boerderijen in de provincie Noord Brabant en twee in de provincie Overijssel. De nieuwe functies varieerden van sportfaciliteit en ruimte voor stuntrainingen tot museumboerderij en multifunctionele ruimte het horeca en voedselbos.

Wat in deze ronde (als al eerder) opviel was dat erfinrichting bij veel projecten een sluitpost is. Enkele potentiële aanvragers slaagden er niet in om hun aanvraag compleet te hebben op 1 september en zullen in 2026 alsnog een aanvraag indienen. Er waren enkele aanvragen van BV's voor het realiseren van zorgfuncties in een boerderij, maar deze moesten worden afgewezen omdat het Boerderijfonds geen BV's ondersteunt.

Gehonoreerde rojecten 7e ronde

<i>Museumboerderij Welgelegen, Wognum NH</i>	rijksmonument	museumboerderij met beheerdersappartement	€145.000
<i>Erve Austie, Beuningen OV</i>	gemeentelijk monument	sportfaciliteit (gym, zwembad), trainingslocatie met overnachtingsmogelijkheden en locatie voor bijeenkomsten	€200.000
<i>Vlaamse schuur 't Peerdeke, Breda NB</i>	rijksmonument	multifunctionele ruimte voor o.a. workshops, vergaderingen, lezingen, exposities en retraites i.c.m. logies	€75.000
<i>Landerij Lagrouw, Almkerk NB</i>	gemeentelijk monument	voedselbos, multifunctionele ruimte voor vergaderingen, bijeenkomsten, educatie, ontmoetingen, met horeca	€145.000
<i>Hartje Staphorst, Staphorst OV</i>	rijksmonument	vakantiewoning met multifunctionele ruimte voor de culturele sector	€139.000
<i>Drewsheerd, Finsterwolde GR</i>	karakteristiek pand	ruimte voor stuntworkshops en stuntrainingen, B&B voor overnachting deelnemers en waarbij men eigen paard kan meenemen, herstel erf	€218.640
<i>Stadsboerderij Vredebest, Nieuwpoort ZH</i>	rijksmonument	vakantiewoning, stadsmoestuin, theetuin, multifunctionele ruimte, TIP, ruimten voor culturele activiteiten	€250.000

Museumboerderij Welgelegen, Wognum (NH)
Museumboerderij met beheerdersappartement

Erve Austie, Beuningen (OV)
Sportfaciliteit en trainingslocatie met
overnachtingsmogelijkheden en locatie voor
bijeenkomsten

Vlaamse schuur 't Peerdeke, Breda (NB)
Multifunctionele ruimte voor o.a. workshops,
vergaderingen, lezingen, exposities en retraites
i.c.m. logies

Landerij Lagrouw, Almkerk (NB)
Voedselbos, multifunctionele ruimte voor
vergaderingen, bijeenkomsten, educatie,
ontmoetingen, met horeca

Hartje Staphorst, Staphorst (OV)
Vakantiewoning met multifunctionele ruimte voor de
culturele sector

Drewsheerdt, Finsterwolde (GR)
Ruimte voor stuntworkshops en stunttrainingen, B&B
voor overnachting deelnemers en waarbij men eigen
paard kan meenemen, herstel erf

Stadsboerderij Vredebest, Nieuwpoort (ZH)
Vakantiewoning, stadsmoestuin, theetuin,
multifunctionele ruimte, TIP, ruimten voor culturele
activiteiten

Informatievoorziening en kennisdeling

Eén van de belangrijkste taken van het bureau is informatievoorziening aan (toekomstige) eigenaren van boerderijen die hun pand een nieuwe functie willen geven, aan potentiële aanvragers, en aan gemeenten, adviseurs, architecten of anderen die zich bezighouden met het agrarisch erfgoed. Dat gebeurt telefonisch of per email. De vragen hebben vaak betrekking op mogelijkheden voor herbestemming, verduurzaming, subsidieregelingen en contactpersonen. In 2024 heeft het fonds ongeveer 80 telefonische informatieverzoeken ontvangen; in 2025 is het aantal gestegen naar ruim 100 telefonische verzoeken. De vragen via e-mail zijn een veelvoud van deze aantallen.

In 2025 heeft het bureau zich wederom ingespannen om de mogelijkheid tot aanvragen breed onder de aandacht te brengen. Er zijn verschillende mailings en persberichten verstuurd en berichten op social media geplaatst. Daarnaast zijn erfgoedmedewerkers bij gemeenten direct benaderd, evenals de provinciale steunpunten op het gebied van erfgoed. Ook agrarisch adviseurs en rentmeesters zijn geïnformeerd.

Kennisdeling over herbestemming van agrarisch erfgoed heeft plaatsgevonden via het beantwoorden van vragen via mail en telefoon en via bijeenkomsten met erfgoedeigenaren, erfgoedambtenaren en andere betrokkenen. Ook heeft het Boerderijfonds via de Erfgoedacademie een webinar 'agrarisch erfgoed' verzorgd, in samenwerking met het NRF. Daarnaast heeft het Boerderijfonds (Marieke van Bommel) een aantal informerende infographics ontworpen over boerderijtypen en erfinrichting, die zijn gepubliceerd via de social media.

Communicatie en publiciteit

Een groot deel van de communicatie gebeurt via de website van het Boerderijfonds (www.boerderijfonds.nl). Uitgebreide informatie over de richtlijnen en criteria van het fonds is op de website te vinden, evenals het aanvraagformulier. Op de pagina Projecten op de website is een overzicht van de gehonoreerde projecten te vinden, met een samenvatting, foto's en links naar de desbetreffende websites.

In 2025 is de website geactualiseerd en is er een module met een door Marieke van Bommel opgezette quickscan toegevoegd. Geïnteresseerden en potentiële aanvragers kunnen hier laagdrempelig en eenvoudig door het online beantwoorden van een paar vragen ontdekken of hun plannen passen bij de criteria van het Boerderijfonds. Telefonisch zijn er veel positieve reacties gekomen op de quickscan.

De website van het Boerderijfonds werd in 2025 14.989 keer bekeken door 5289 unieke bezoekers. De piek van het websitebezoek was in augustus, toen de website ruim 4300 keer werd bekeken door bijna 1300 bezoekers, samenhangend met de deadline van de aanvraagronde op 1 september.

Daarnaast is er gecommuniceerd via persberichten (o.a. verspreid via het NRF, de website Monumenten.nl, de Erfgoedstem) en social media (Facebook, Instagram en LinkedIn), o.a. over de zesde openstellingsronde, de gehonoreerde aanvragen, de start en afronding van enkele projecten en andere ontwikkelingen in het erfgoedveld.

Ook is aandacht besteed aan het feit dat in 2025 verschillende projecten die mede door het Boerderijfonds ondersteund zijn, een prijs of onderscheiding hebben gekregen. Het ging daarbij om (nominaties voor) prijzen voor maatschappelijk relevante herbestemming in combinatie met verduurzaming, een positieve bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en/of aandacht voor behoud van het pand en het omliggende erf.

Een voorbeeld is Nijkleaster, dat in 2025 de Pieter van Vollenhovenprijs kreeg, na de al eerder verkregen Gulden Feniks (2024). Daarnaast werden de infographics over o.a. boerderijtypen en boerenerven via social media gedeeld. In 2025 kwam ook een nummer van *Zeeland Magazine* uit, met daarin een interview met oud-directeur Gitta op den Akker over de herbestemming van wederopbouwboerderij de Knokkert in Sluis.

Netwerk

In 2025 hebben de bestuursleden en de directeur verschillende lobby-gesprekken gevoerd om de mogelijkheden voor de toekomst van het Boerderijfonds te verkennen. Daarnaast zijn symposia en congressen bezocht. Ook zijn diverse online bijeenkomsten bezocht.

In 2025 zijn de volgende netwerkactiviteiten ontplooid:

20 januari	Gesprek met Ministerie van OCW in Amersfoort
23 januari	Symposium Onderzoeksresultaten Kenniscentrum Noordruimte, o.a. herbestemming boerderijen en boerenerven
4 februari	Gesprek met erfgoedmedewerkers provincie Gelderland in Arnhem
5 februari	Bijeenkomst provinciehuis Groningen m.b.t. herbestemming en regelingen voor herbestemming
27 maart	Teamsoverleg met NRF
27 maart	Teamsoverleg met Overleggroep 'Nieuwe Natuur en Kleiner Wonen'
31 maart	Symposium Cultuur en Erfgoed, 's Hertogenbosch
1 april	Overleg Platform Agrarisch Erfgoed
5 april	Excursie naar de Keulvoet en Evesingehus met beoordelingscommissie en bestuur
8 april	Teambijeenkomst Interprovinciaal Overleg Agrarisch Erfgoed
10 april	Teamsoverleg met Nationaal Restauratiefonds
10 april	Teamsoverleg met Ministerie van Binnenlandse Zaken
24 april	Bijeenkomst in Spier met AEN
9 mei	Gesprek over Boerderijfonds met Gedeputeerde provincie Groningen
21 mei	Presentatie over Boerderijfonds bij Erfgoedloket Groningen
23 mei	Vergadering AEN en Platform Agrarisch Erfgoed in Amersfoort (thema Duurzaam denken bij historische boerderijen)
27 mei	Opname en uitzending webinar Agrarisch Erfgoed vanuit studio Erfgoedacademie in Amersfoort

3 juni	Overleg met Derk Bijmolt van Boerderijenloket Oldambt
5 juni	Symposium 40 jaar NRF in Amersfoort
12 juni	Congres Lessen en successen uit Groningen in Scheemda met excursie langs boerderijen die versterkt worden
26 juni	Transformatiefestival Boerderijen Achterhoek in Winterswijk
22 augustus	Interview radio RTV Voorst Veluwezoom over Boerderijfonds
17 september	Webinar Energielabel Monumenten, Duurzaam Erfgoed
18 september	Congres Week van het Duurzame Erfgoed, Amersfoort
7 oktober	Online Lunchlezing Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Lotte Zaaijer
15 oktober	Bijeenkomst met Rabobank 'Boeren, wonen en natuur' in Deventer
31 oktober	Opening project Evesingehus, Meppel
5 november	Representatie Boerderijfonds bij Erfgoedloketfair in Groningen
7 november	Teamsoverleg met AEN
13 november	Nationaal Monumentencongres, Kloosterdorp Steyl
18 november	Aanwezig bij vergadering Boerderijstichting Groningen in Tolbert
2 december	Teamsvergadering alliantie 'MooiNederland'
11 december	Bijeenkomst met NRF en met initiatiefnemers van de Willemshoeve in Soest

Op 10 november is voorzitter Ewoud van Arkel namens het Boerderijfonds aanwezig geweest bij start van de restauratiewerkzaamheden van project de Holtloze in Hummelo.

Gerealiseerde projecten en voortgang

In 2025 zijn er vijf projecten van start gegaan: Eik en Es in Havelte (gehonoreerd in 2023), Landgoed Deelerwoud in Hoenderlo (gehonoreerd in 2024), Hoeve Buitenrust in Blokker (gehonoreerd in 2024), de Holtloze in Hummelo (gehonoreerd in 2023), en Groot Koestapel in Putten (gehonoreerd in 2024). In 2025 zijn er twee projecten opgeleverd: Hoeve de Knokkert in Sluis (gehonoreerd in 2020) en Schoppe de Zelst in Vorden (gehonoreerd in 2020).

Bij een aantal projecten is door omstandigheden de start van de werkzaamheden vertraagd. De oorzaken zijn divers: soms laten aanvullende subsidies of leningen langer op zich wachten, vergunningsprocedures verlopen trager of aannemers kunnen pas later beginnen vanwege de drukte in de bouw. Ook de stijgende bouwkosten spelen een vertragende rol. Dat de uitvoering van grote herbestemmingsprojecten vaak lang duurt en een proces met veel obstakels is, is inmiddels algemeen bekend.

In 2024 heeft het Boerderijfonds van het Ministerie van OCW uitstel gevraagd en gekregen voor de termijn van de eindverantwoording van de eerste subsidietoekenning tot 31 augustus 2027. De eindverantwoording over de eerste fase moet nu uiterlijk 1 februari 2028 zijn aangeleverd. In 2025 heeft het Boerderijfonds, in aansluiting hierop, ook uitstel gevraagd en gekregen voor de tweede fase, tot 31 december 2029. Dat betekent dat de eindverantwoording over de tweede fase uiterlijk 3 juni 2030 moet zijn aangeleverd.

Op 5 april 2025 brachten de leden van de beoordelingscommissie, het bureau en een deel van het bestuur een bezoek aan twee projecten: de Keulvoet in Kampen, waar 10 appartementen komen voor jongeren die niet zelfstandig kunnen wonen en Evesingehus in Meppel waar een gastenverblijf voor bezoekers van het naastgelegen hospice en een vergaderruimte gerealiseerd zijn.

Bestuur

Het bestuur vergaderde vier keer, in mei, juni, augustus en november en was aanwezig bij de gesprekken met het Ministerie van OCW, het Ministerie van LNV, de provincie Gelderland en de provincie Groningen. Ook woonden de bestuursleden verschillende congressen en bijeenkomsten op het gebied van agrarisch erfgoed bij. Het overlijden van voorzitter Ton Peters tekende de activiteiten van het bestuur in de tweede helft van 2025. Voor 2026 wordt gezocht naar versterking van het huidige bestuur.

Gestart in 2025

Eik en es, Havelte (DR)

Multifunctionele ruimte, groepsgeestverlijf en erfgoedlogies

Landgoed Deelerwoud, Hoenderloo (Gld)

Werkplaats met pauzeplek voor dagbesteding, en ambachtelijke bierbrouwerij

Holtloze, Hummelo (Gld)

Erfgoedlogies en multifunctionele ruimte voor evenementen

Hoeve Buitenrust, Blokker (NH)

Kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang

Groot Koestapel, Putten (Gld)

Landgoedwinkel, educatieruimte en regeneratieve groentekwekerij

Opgeleverd in 2025

Schoppe De Zelst, Vorden (Gld)
Dorpsontmoetingsplek en theehuis

Hoeve De Knokkert, Sluis (Zld)

Groepsaccommodatie, table d'hôte en culinaire workshops

